

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş–Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3 Intézet / Tanszék	Magyar és Általános Nyelvészeti Tanszék
1.4 Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Magyar nyelv és irodalom

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	LLM4023 Nyelv és kommunikáció					
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	dr. Huszthy Bálint					
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	dr. Huszthy Bálint					
2.4 Tanulmányi év	2.5 Félév	2.6 Az értékelés módja	2.7 A tantárgy típusa	Tartalma szerint		
				A tantárgy jellege (kötelező/választható/faktultatív)		

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszámja)

3.1 Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium	1
3.4 A tantervben szereplő össz-óraszám	42	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium	14
A tanulmányi idő elosztása:					
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					18
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					15
Szemináriumok / házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					18
Konzultáció					5
Vizsgák					2
Más tevékenységek.....					
3.7 Egyéni munka össz-óraszám	58				
3.8 A félév össz-óraszám	100				
3.9 Kreditszám	4				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	• • Általános és leíró nyelvészeti alapfogalmak ismerete
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	• Számítógép, vetítő szükséges az előadásokhoz. • A kijelölt minimális szakirodalom elolvasása
5.2 A szeminárium lebonyolításának feltételei	Aktív jelenlét szemináriumokon, a kijelölt szakirodalmi részletek elolvasása és közös feldolgozása. Saját kutatási terv készítése, a kutatás lebonyolítása és kiemelése.

6. Elsajátítandó kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none">Az anyanyelv diakrón és szinkrón leírásaA nyelvészeti fogalmak, a módszerek és a területek meghatározása és a nyelv strukturális működésének leírásaAz anyanyelv változásának leírása, a norma és a használat megkülönböztetése
Általános kompetenciák	<ul style="list-style-type: none">Önálló projektkészítés, csoportmunka

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none">Nyelvi készségek és kritikai gondolkodásmód fejlesztése.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzése	<ul style="list-style-type: none">A tárgy a szociolingvisztika alapfogalmait ismerteti, különös tekintettel a dialektológia tudományterületére. Több előadás foglalkozik a szociolingvisztika kutatási módszereivel, valamint a nyelv szociolingvisztikai szemléletével. A szemináriumok az empirikus kutatás gyakorlati kérdéseit elemzik.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1-2. A szociolingvisztika helye a nyelvészeti kutatásokban (A nyelvészet központi és határterületei; a szociolingvisztika mint interfész a különböző nyelvi szinteken; a szociolingvisztika kutatási területei: különös tekintettel a dialektológiára; nyelvhelyesség, nyelvi norma; preskriptív vs. deskriptív nyelvészlelet; az élő nyelv változása és változatossága)	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
3-4. Területi, szociális és egyéni nyelvjárási jellemzők (Nyelv vs. dialektus, nyelvpolitika és nyelvészet; idiolektális tényezők; a világ nyelvei, tipológia, anyanyelvi beszélők szerint és nyelvtanulók szerint; összekötő nyelvek, pidgin és kreol nyelvek; bilíngvizmus és multilingvizmus)	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
5. Bevezetés a dialektológia tudományterületébe (Az izoglosszák: típusok, izoglosszanyalábok; az areális nyelvészet; peremnyelvek, a nyelvsziget jelensége; a dialektológiai kutatások története; párhuzamok a néprajzi dialektológiával)	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
6. Kódválasztás, összehasonlító nyelvészet (A kódválasztás fajtái és formái; a nyelvrokonsági kutatások története: a modern nyelvészet kezdetei; a köznyelvek kialakulása, a világnyelvek köznyelvi változatai, többköznyelvűség; a standardizáció hatásai a dialektusokra)	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
7. Dialektológia a fonetika és a fonológia szintjén (Standard nyelvváltozatok tipikus hangtani vonásai; közös dialektális hangtani folyamatok a világ nyelveiben; nyelvtörténeti hangváltozások vs. dialektális hangtan)	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	

8. Dialektológia és grammatika (A dialektális nyelvten: a hangtan jelentésten szintjén túl, de még a szavak előtt; morfológiai és szintaktikai jelenségek, különböző esettanulmányok)	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
9. Dialektológia a szókincs és a jelentéstan szintjén (Alapszókincs, jövevényszavak, idegen szavak, tájszavak; idegen szavak a köznyelvben és a dialektusokban, köznyelvi szóterjedés, kontaktushatások; szemantika a dialektológiában: ugyanazok a szavak más jelentésben; a „hamis barátok” jelenségek)	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
10. Magyar dialektológia (A magyar nyelvjárások rendszere; a magyar köznyelv kialakulása; a nyelvjárási régiók áttekintése, főbb hangtani, morfoszintaktikai és jelentéstani vonások)	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
11. A világnyelvek dialektológiája (A világban beszélt „fontosabb” nyelvek nyelvjárásainak rendszere; a világnyelvek köznyelvi változatai; a világnyelvek idegen nyelvként tanult változatai; a dialektusok köznyelvesülése)	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
12. Az idegen akcentus jelensége (Az akcentus definiálása, az idegen akcentus megkülönböztetése a nyelvjárásoktól; az akcentus fonetikai és fonológiai összetevői; az akcentus mely elemeit lehet kiküszöbölni idegennyelv-elsajátításkor, ill. mely elemei hasznosak az elméleti nyelvészeti kutatások számára?)	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
13. Az anyanyelvsajátítás folyamata (A gyermeknyelv általános vizsgálata; nyelvfejlődés az első évben; fonológiai, grammatikai, szemantikai és pragmatikai fejlődés)	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
14. A nyelvvesztés és a nyelvi kompetenciát támadó betegségek (Bevezetés a pszicholingvisztikába és a neurolingvisztikába; nyelvi diszfunkció: a károsodások oka és osztályozása, siketség, afázia, diszlexia, diszgráfia, logopédiai zavarok; a nyelvi kompetencia leépülése)	Frontális előadás Power Point bemutatóval és interaktív tevékenységek	
Bibliográfia Ronald Wardhaugh: Szociolingvisztika. Budapest, Osiris Kiadó, 2002. (1. fejj.: Bevezetés 9–24.; 2. fejj.: Nyelv, dialektusok és változatok 25–52.; 3. fejj.: Pidgin és kreol nyelvek 53–77.; 4. fejj.: Kódváltás 78–101.; 8. fejj.: A nyelvi változás 169–191.) David Crystal: A nyelv enciklopédiája. Budapest, Osiris Kiadó, 2003. (1. fejj.: A preskriptív hagyomány 12–16; 8. fejj.: A nyelv és a földrajzi hovatartozás 38–50.; 9. fejj.: A nyelv és az etnikai, nemzeti hovatartozás 51–55.; 10. fejj.: Társadalmi identitás 56–67.; 47. fejj.: Hány nyelv van a világon? 360–361.; 48. fejj.: Hányan beszélnek egy nyelvet? 362–364.; 50. fejj.: A nyelvcsaládok 370–373.; 51. fejj.: Az indoeurópai nyelvcsalád 374–383.; 53. fejj.: Szigetnyelvek 406–408.; 54. fejj.: A nyelvváltozás 409–416.; 55. fejj.: Pidgin és kreol nyelvek 417–424.; 59. fejj.: Világnyelvek 444–448.; 60. fejj.: Többnyelvűség 449–453.) Kiss Jenő: Társadalom és nyelvhasználat. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2002, 150–194. Kiss Jenő: Magyar dialektológia. Budapest, Osiris Kiadó, 2003. (Közösen kijelölt részletek.)		
8.2 Szeminárium	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Hogyan kell dialektológiai kutatást végezni? Hallgatói témaválasztás, egyéni gyűjtések megszervezése	Dialógus; frontális és csoportmunka, megbeszélés, elemzés	
2. A gyűjtött adatok feldolgozásának lehetőségei és módszerei	Dialógus; megbeszélés, elemzés	
3–5. Egyéni gyűjtések bemutatása	Egyéni bemutatók	
6–7. Az egyéni gyűjtések feldolgozása és elemzése	Dialógus; megbeszélés, elemzés	

Bibliografie

A szeminárium ugyanazokra az olvasmányokra épül, mint az előadás

9. A szakmai területek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvadásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával

Az ARACIS kritériumainak megfelelően, az intézet/a tanszék együttműködik a szakmai és a társadalmi-gazdasági szférák képviselőivel, különösképp a Megyei Tanfelügyelőségekkel.

10. Értékelés

A tevékenység típusa	10.1 Értékelési szempontok	10.2 Értékelési módok	10.3 Ennek aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	1. Megfelelő szaktudás. 2. Terminusok szakszerű használata. 3. Szakirodalmi ismeret.	1. Írásbeli vizsga	50%
10.5 Szeminárium	1. Terminusok szakszerű használata 2. Szakirodalmi ismeret 3. Az ismeretek megfelelő alkalmazása 5. Nyelvi elemzőképesség	1. Szemináriumi tevékenység 2. Szemináriumi dolgozat	50%
10.6 Minimális követelmények			
Az előadás és a szemináriumok témáinak ismerete, az előadásokon és a szemináriumokon való rendszeres jelenlét. (Legalább 66%-os jelenlét kötelező.)			

A kitöltés időpontja 2024.04.11.	Az előadásért felelős tanár aláírása 	A szemináriumért felelős tanár aláírása
Az intézeti jóváhagyás időpontja 2024. 04. 14.	Az intézetvezető aláírása 	
A dékáni jóváhagyás időpontja	A felelős dékánhelyettes aláírása	A kar pecsétje